

GRAD PO MJERI MLADIH

*Gradski program za mlade
Grada Križevaca*

GRADSKI PROGRAM ZA MLADE

GRADA KRIŽEVACA

OD 2024. DO 2027.

**GRADSKI PROGRAM
ZA MLADE
GRADA KRIŽEVACA
OD 2024. DO 2027.**

Svibanj, 2024.

SADRŽAJ

Uvodna riječ gradonačelnika	5
UVOD	7
O projektu	11
Procjena potreba mladih	13
Upitnik	13
Etička načela	15
Analiza podataka	16
1. Sudjelovanje i informiranje	20
2. Zapošljavanje i obrazovanje	24
3. Stanovanje, promet i mobilnost	26
4. Slobodno vrijeme mladih	28
5. Zdravlje i okoliš	29
RADIONICE ZA MLADE	35
ZAJEDNIČKI PREDUVJETI	37
CILJEVI I AKTIVNOSTI	39
1. Obrazovanje mladih i rad s mladima	39
2. Participacija mladih u društvu i informiranje	41
3. Zapošljavanje i poduzetništvo	44
4. Stanovanje, promet i mobilnost	46
5. Slobodno vrijeme mladih i kultura	48
6. Zdravlje mladih i socijalna uključenost	50

Uvodna riječ gradonačelnika

Drage Križevčanke i Križevčani, dragi mladi,

pred vama se nalazi drugi Gradski program za mlade Grada Križevaca za razdoblje od 2024. – 2027. godine u kojem su definirane aktivnosti u vidu poboljšanja upravo vašeg položaja u društvu.

I ovog puta strateški su definirani ciljevi i zadaci, koje će Grad Križevci provoditi u suradnji s partnerima.

Neke od aktivnosti i sami ste vi definirali, stoga vjerujem kako će vam ovaj dokument biti polazište u vašem radu i stvaranju još boljih Križevaca.

Vi ste ključni pokretači razvoja i promjena, stoga smo posebni naglasak ovog puta stavili na informiranje i sudjelovanje kako bi što kvalitetnije prepoznali na koje sve segmente možete utjecati i kojim alatima to činiti.

Participacija, obrazovanje mladih, zapošljavanje i poduzetništvo, zdravlje i slobodno vrijeme neka su od glavnih poglavlja Gradskog programa gdje smo razradili ciljeve i aktivnosti koje nas obvezuju da ih ostvarimo na boljitak mladih i poboljšanje svakodnevice. U usvojenu Europsku povelju o radu s mladima na lokalnoj razini te dobiveni certifikat „*Grad za mlade*“, provedbom mjera i aktivnosti iz Gradskog programa za mlade Grada Križevaca naša lokalna zajednica učinit će korak naprijed u daljnjem razvoju rada s mladima.

Vjerujem kako ćemo zajedničkim snagama pozitivno rješavati sve izazove koji pred nas dođu. Neka vam ovaj Gradski program za mlade bude motivacija i za nasljeđe budućim generacijama.

Gradonačelnik Mario Rajn

UVOD

Grad Križevci je u sklopu projekta Grad po mjeri mladih – Gradski program za mlade Grada Križevaca pristupio izradi drugog Gradskog programa za mlade (u daljnjem tekstu Programa). Svrha Programa je kontinuiran i strateški definiran odnos prema mladim osobama kroz definiranje područja od interesa mladih u suradnji s mladima i donositeljima odluka.

Program se bazira na strukturiranom dijalogu između donositelja odluka i mladih u Križevcima čija je karakteristika pozivanje i uključivanje mladih u cjelokupni proces izrade Programa – kroz ispitivanje i analizu potreba mladih, suradnju na tematskim radionicama te sudjelovanje u izradi i komentiranju finalne verzije teksta Programa.

Pokretanje ovog projekta i izrada Gradskog programa za mlade Grada Križevaca nastavak je dugotrajnog i neprestanog procesa unapređenja standarda života mladih Križevaca u koji bi, kako bi bio što djelotvorniji, trebali biti uključeni svi relevantni dionici: organizacije civilnog društva, institucije, stručnjaci, jedinica lokalne samouprave i, najbitnije, mladi. Ovaj Program, između ostalog, služi i kao alat s pomoću kojeg mladi mogu na organiziran i institucionalno priznat način izraziti svoje potrebe i ideje za poboljšanje njihovog trenutnog položaja u ovom gradu. Gradski program za mlade grada Križevaca temeljni je dokument s pomoću kojeg će se nastaviti regulirati djelovanje na različitim područjima od interesa za mlade i tako poboljšati kvaliteta njihovog života te ojačati suradnja između Grada Križevaca, Savjeta mladih, udruga mladih i za mlade te svih ostalih dionika.

Mladi su za potrebe ovog Programa definirani kao osobe iz dobne skupine 15 do 30 godina, sukladno Nacionalnom programu za mlade 2023.-2025. Razdoblje trajanja GPM-a je četiri godine od dana donošenja. Većina mjera iz Programa može se provesti kroz vrijeme trajanja, dok se za neke mjere predviđa provedba od pet do šest godina s obzirom na kompleksnost.

Mjere GPM-a su raspoređene u šest prioriternih područja te predstavljaju odgovor na potrebe mladih koje su se iskristalizirale u istraživanju “Grad po mjeri mladih” koje je proveo Psihološki centar Kauch.

Cilj GPM-a je aktivno uključiti mlade u izradu javnih politika kroz koje će se moći bolje integrirati u društvo i time utjecati na poboljšanje uvjeta za život svoje populacije na području grada. Jasnim određenjem sadašnjeg stanja omogućuje se donošenje efektivnih mjera i mjerenje opipljivih rezultata provođenja programa. Nositelji mjera GPM-a su Upravni odjeli Grada Križevaca, javne ustanove, organizacije civilnog društva te javni i privatni sektor. Grad Križevci će u Proračunu osigurati sredstva ili dio sredstava za provođenje mjera GPM-a.

Područja koja GPM obuhvaća su:

1. Obrazovanje mladih i rad s mladima
2. Participacija mladih u društvu i informiranje
3. Zapošljavanje i poduzetništvo
4. Stanovanje, promet i mobilnost
5. Slobodno vrijeme mladih
6. Zdravlje mladih i okoliš

6 tematskih cjelina definiranih u Gradski program za mlade Grada Križevaca proizašlo je iz europskih i nacionalnih strateških dokumenata, dok su dodatne smjernice za proces izrade GPM-a preuzete i iz dokumenta *Odluka o standardima kvalitete lokalnih politika usmjerenih mladima i dodjeli certifikata Grad za mlade*.

Novi program za mlade, kao i prethodni, odnosi se na poboljšanje života mladih u gradu te osigurava daljnji razvoj politike prema mladima. Suradnja svih dionika u cjelokupnom procesu od iznimne je važnosti jer potiče jačanje međusektorske suradnje, bolje otvorenosti Grada prema organizacijama civilnog društva, ali i jačanje suradnje među raznim dionicima koji se bave mladima. Provedba ovoga programa kao temelja i okvira gradske politike za mlade temelji se na načelima podrške mladima u ispunjenju potencijala i aktivnom sudjelovanju u životu lokalne zajednice, partnerstva s udrugama mladih i mladima i drugim društvenim dionicima, participativnim pristupom koji obvezuje nositelje aktivnosti da u program uključe sve zainteresirane pojedince i organizacije mladih, ali i transparentnosti i odgovornosti nositelja gradske politike u ispunjavanju ciljeva ovog dokumenta.

Glavni dokumenti na kojima se temelji izrada ovog Programa su:

1. Plan razvoja Grada Križevaca za razdoblje od 2021. do 2030. godine¹
2. Ustav Republike Hrvatske (“Narodne novine”, broj 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)
3. Zakon o savjetima mladih („Narodne novine“, broj 41/14, 83/23)
4. Nacionalni program za mlade za razdoblje 2023. do 2025.²
5. Strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019.–2027. (11 europskih ciljeva) („Službeni list Europske unije“ C 456/1, 18.12.2018.)³
6. Certifikat Grad za mlade (8 tematskih područja)⁴
7. Razvojni program za mlade Koprivničko-križevačke županije za razdoblje od 2021. do 2027. godine⁵

¹ Plan razvoja dostupan na: <https://krizevci.hr/planrazvoja2030/>

² Nacionalni program za mlade dostupan na: <https://demografijaimladi.gov.hr/istaknute-teme/mladi-4064/nacionalni-program-za-mlade-4072/4072>

³ Strategija dostupna na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX-:42018Y1218\(01\)&from=ES#d1e44-11-1](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX-:42018Y1218(01)&from=ES#d1e44-11-1)

⁴ Certifikat Grad za mlade dostupan na: <https://www.udruga-gradova.hr/grad-za-mlade/>

⁵ Razvojni program za mlade dostupan na: <https://www.kckzz.hr/hr/radna-tijela-kkz/savjet-mladih>

O projektu

S ciljem uključivanja što većeg broja mladih u oblikovanje temeljnog lokalnog strateškog dokumenta, početkom 2023. godine Grad Križevci je s partnerom Centrom za mlade Križevci uspješno je prijavio projekt „*Grad po mjeri mladih – Gradski program za mlade Grada Križevaca*“ ukupne vrijednosti 22.000 eura na natječaj za Erasmus+ u okviru ključne aktivnosti 154 – Aktivnost sudjelovanja mladih.

Glavni cilj ovog projekta jest donošenje novog Gradskog programa za mlade Grada Križevaca, strateškog dokumenta koji objedinjuje i razrađuje ciljeve i mjere kojima Grad Križevci želi odgovoriti na potrebe i probleme mladih na lokalnoj razini te općenito poboljšati kvalitetu života mladih. Projektom se željelo potaknuti mlade na preuzimanje uloga aktivnih građana u lokalnoj zajednici, stimulirati razvoj njihovih kompetencija za rješavanje lokalnih potreba i problema te podići razina informiranosti mladih o njihovim pravima i mogućnostima.

Opći cilj projekta bio je stvaranje poticajnog društvenog i ekonomskog okruženja za ostvarenje punog potencijala mladih u gradu Križevcima te

podizanje svijesti zajednice, posebice mladih o važnosti njihovog sudjelovanja u procesima donošenja odluka, dok su specifični ciljevi ostvareni ovim projektom jačanje suradnje i kapaciteta svih dionika, posebice Grada i organizacija civilnoga društva koje se bave mladima te ostalih dionika koji rade s mladima, jačanje aktivnog građanstva i kreiranja zajedničkog programa, osiguravanje participativne suradnje u izradi gradskog programa za mlade Grada Križevaca, osvještavanje javnosti o važnosti sudjelovanja mladih, mogućnostima doprinosa u zajednici te vidljivosti pozitivnih učinaka za mlade te naravno kvalitetna koordinacija, praćenje i evaluacija projekta.

Procjena potreba mladih

Upitnik

Kako bi došao do podataka o mladima na području grada, Grad Križevci proveo je istraživanje o potrebama mladih putem online anketnog upitnika. Upitnik je imao cilj prikupiti podatke o razmišljanjima, potrebama i interesima mladih, a kako bi se što kvalitetnije kreirale mjere za poboljšanje položaja mladih u Gradu Križevcima.

Provedeno istraživanje koje se sastojalo od kvantitativnog i kvalitativnog dijela. Prvi dio, proveden je tijekom studenog i prosinca 2023. godine, dok se kvalitativno istraživanje s mladima provodilo u razdoblju od 9. do 15. siječnja 2024. godine na radionicama za mlade. Dodatno, 16. 01. 2024. godine održana je fokusna grupa s ključnim dionicima zaduženima za kreiranje i provedbu politika za mlade na razini grada. Glavni cilj istraživanja bio je utvrditi potrebe i probleme mladih u dobi od 15 do 30 godina na širem području grada Križevaca.

U kvantitativnom dijelu istraživanja koje se provodilo putem anketa, sudjelovalo je 738 mladih. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine na širem području grada prijavljeno je oko 3.000 mladih u dobi od 15 do 30 godina. Time uzorak mladih u kvantitativnom dijelu istraživanja predstavlja gotovo 25% populacije, što govori da utvrđene podatke možemo razmatrati s velikom vjerojatnošću i točnosti.

U kvantitativnom dijelu za ispitivanje potreba mladih te problema i izazova s kojima se susreću kao i potencijalnih rješenja, sastavljen je anketni upitnik s 40 pitanja. Radi jasnijeg opisa uzorka, upitnik je uključivao osnovne socio-demografske podatke. Potom su slijedila pitanja iz područja: zaposlenosti i obrazovanja, stanovanja, informiranja, slobodnog vremena te ključnih pitanja vezano za probleme, izazove i potrebe mladih u Križevcima. Vrijeme predviđeno za ispunjavanje upitnika iznosilo je oko 15 minuta.

Istraživanje se provodilo putem društvenih mreža, upitnik je bio postavljen u digitalnom obliku te mu se pristupalo putem linka.

Mladi su o istraživanju informirani i pozivani da se uključe u istraživanje kroz kampanju Grada Križevaca i Centra za mlade Križevci koju su osmislili i proveli sami mladi volonteri. (Slika 1).

Slika 1. Prikaz aktivnosti Kampanje „Grad po mjeri mladih“ na društvenim mrežama TikTok, Facebook i Instagram u provedbi Centra za mlade Križevci, Savjeta mladih Grada Križevaca i Grada Križevaca.

Etička načela

Etička načela u provedbi istraživanja poštivala su se na najvišoj razini. U kvalitativnom dijelu, prije početka ispunjavanja upitnika, sudionici su morali označiti pristanak za sudjelovanje. U uputi su bili informirani da u bilo kojem trenutku mogu povući svoju suglasnost i prekinuti sudjelovanje u istraživanju.

Suglasnost za sudjelovanje u istraživanju sadržavala je informacije o svrsi i cilju istraživanja, pravima i mogućnostima odustajanja od istraživanja te postupcima zaštite osobnih podataka (osiguravanje anonimnosti u odnosu na IP adresu s koje je pristupljeno linku), kao i načinima informiranja o rezultatima istraživanja. Mladi koji su pristali na sudjelovanje, mogli su dalje pristupiti upitniku putem linka.

Obradom i analizom podataka dobiveni su rezultati iz područja, točnije pet od interesa uz socioekonomske podatke:

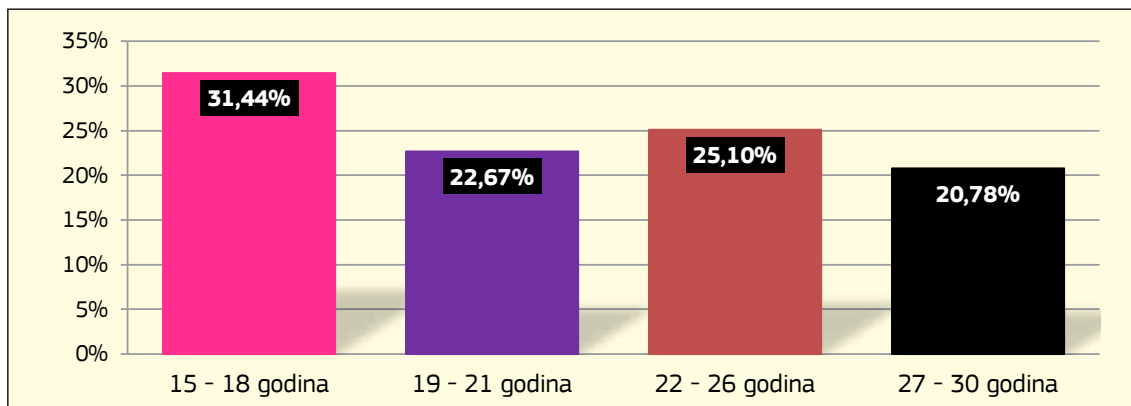
- Socio-ekonomski podaci
- Sudjelovanje i informiranje
- Zapošljavanje i obrazovanje
- Stanovanje, promet i mobilnost
- Slobodno vrijeme mladih
- Zdravlje i okoliš

Analiza podataka

U kvalitativnom uzorku sudjelovalo je 738 sudionika, od čega 39,68 % muških, dok se 3,64% nije željelo izjasniti. Od ukupnog uzorka oko 72 % živi u Križevcima, dok od preostalih 202 sudionika najveći dio živi u okolici Križevaca, potom Zagrebu, Koprivnici, ostalim gradovima diljem Hrvatske te inozemstvu.

U istraživanju mogli su sudjelovati mladi u dobi od 15 do 30 godina te je uzorak dobnopodijeljen na sljedeći način (Slika 2) što ukazuje na podjednaku zastupljenost svih dobnih kategorija s prosječnom vrijednosti 22,25 godina.

Slika 2. Prikaz uzorka u dobnim kategorijama.

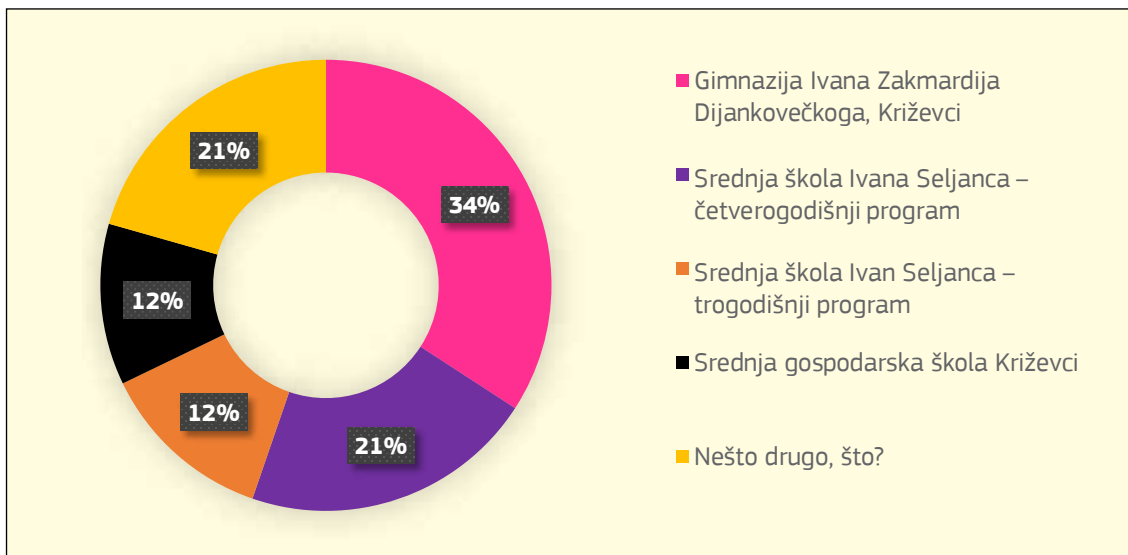
U kategoriji rada ili obrazovanja uzorak je također heterogen:

- Srednjoškolci – 29%
- Studenti – 20 %
- Zaposleni – 41 %
- Nezaposleni – 7 %.

U dijelu pitanja koji se odnosi na „nešto drugo“ najviše su zastupljeni osnovnoškolci ili studenti koji su i zaposleni.

U ovom dijelu, bit će detaljnije prikazan uzorak po obrazovanju i (ne)zaposlenosti.

U istraživanju, od ukupnog broja srednjoškolaca (N=199), najviše su sudjelovali učenici križevačke gimnazije. Trogodišnji i četverogodišnji program Srednje škole Ivana Seljanca, predstavlja 33% srednjoškolskog uzorka. U kategoriji „nešto drugo“ koja je treća po zastupljenosti, najviše se izjašnjavaju učenici srednjih škola koji nastavu pohađaju u Koprivnici, Zagrebu, Varaždinu i drugim gradovima Hrvatske.

Slika 3. Prikaz sudionika po zastupljenosti srednjih škola

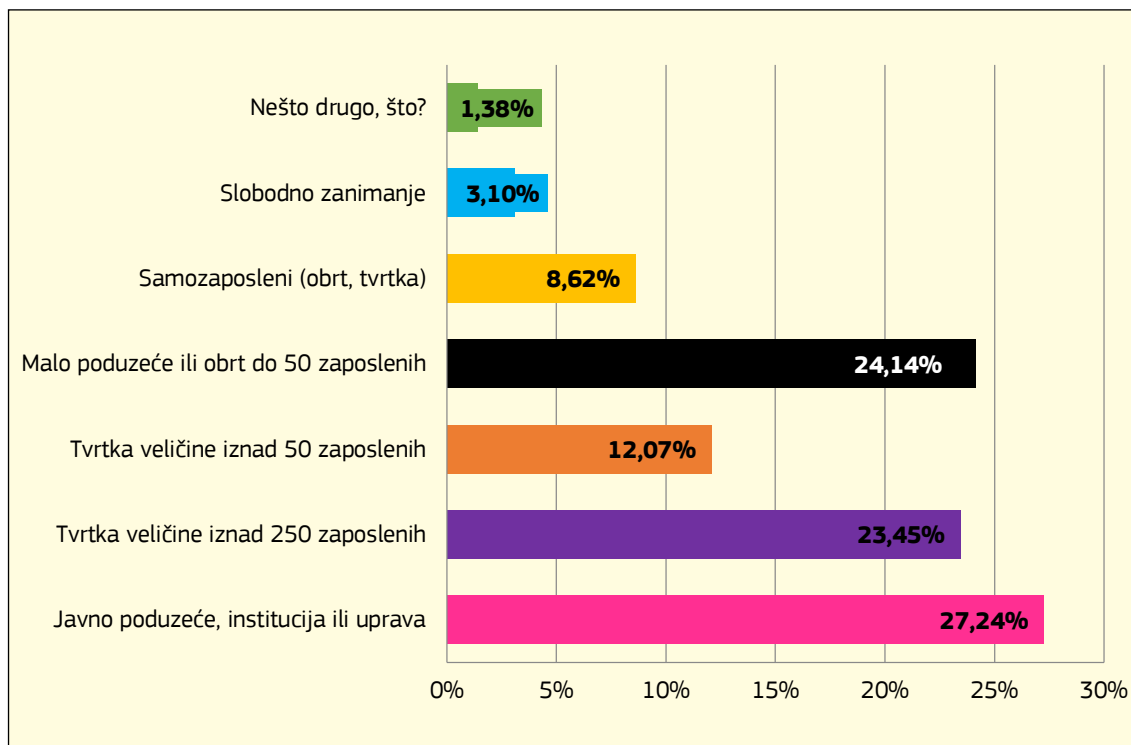
U ovom uzorku, studente predstavljaju 140 sudionika koji u najvećem dijelu dolaze iz društvenog područja (ekonomija, pravo, logopedija, psihologija, pedagogija, kineziologija...), točnije njih 32,86 %.

Slijede redom:

- 24,29 % - Tehničko područje (građevinski, arhitektura, geodezija, strojarstvo, tekstilna tehnologija...);

- 16,43 % - Biomedicinska i zdravstvo (medicina, veterina, stomatologija, farmacija...);
- 7,86 % - Biotehničko područje (agronomski, prehrambeno biotehnoški, šumarstvo...);
- 7,14 % - Prirodne znanosti (matematika, fizika, kemija, biologija...);
- 6,43 % - Humanističke (filozofija, etnologija, teologija...), te
- 5,00 % - Umjetničko područje (dramska, likovna, glazbena umjetnost...).

U ukupnom uzorku, 290 sudionika je zaposleno (Slika 4). Najveći dio radi u javnim poduzećima (27,24 %), a slijede mala poduzeća ili obrti do 50 zaposlenih te tvrtke veličine iznad 50 zaposlenih.

Slika 4. Prikaz vrste organizacije u kojoj su sudionici zaposleni.

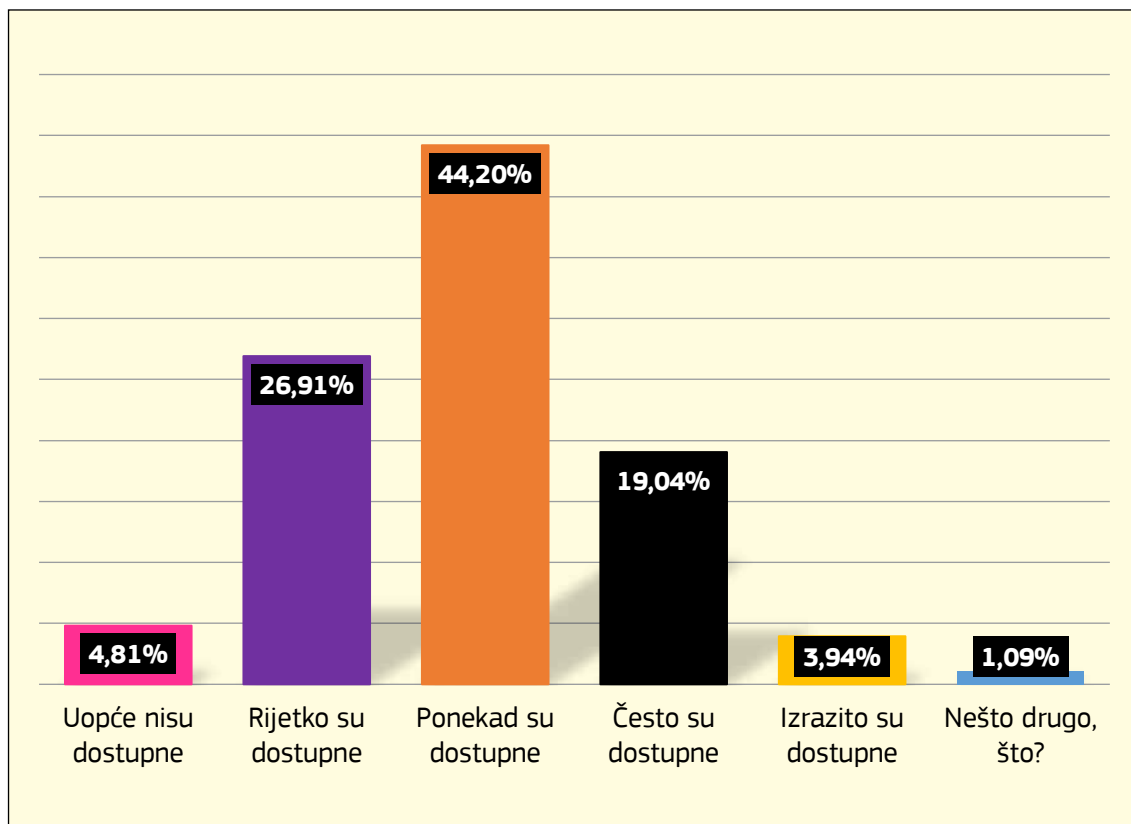
U ukupnom uzorku nezaposleni predstavljaju 7,61 % (N= 46). Kao razlog nezaposlenosti navode:

- 43,48 % - nemogućnost pronalaska posla
- 23,91 % - ne traže aktivno posao
- 17,39 % - smatraju da nemaju dovoljno iskustva da bi ih netko zaposlio
- 15, 22 % - navodi nešto drugo poput toga da su na porodiljnom, čuvanju trudnoće, bolovanju i sl., zbog čega ne ostvaruju radni odnos.

1. Sudjelovanje i informiranje

Vežano za dostupnost informacija, na skali od 1 do 6, gdje je 1 – uopće nisu dostupne a 6 – izrazito su dostupne (Slika 5), mladi u najvećoj mjeri navode da su informacije - ponekad dostupne. Dodatno, vežano za važnost dostupnosti informacija, na skali do 0 do 10, mladi procjenjuju da su im informacije vrlo važne te su dodijelili visoku ocjenu -8,4.

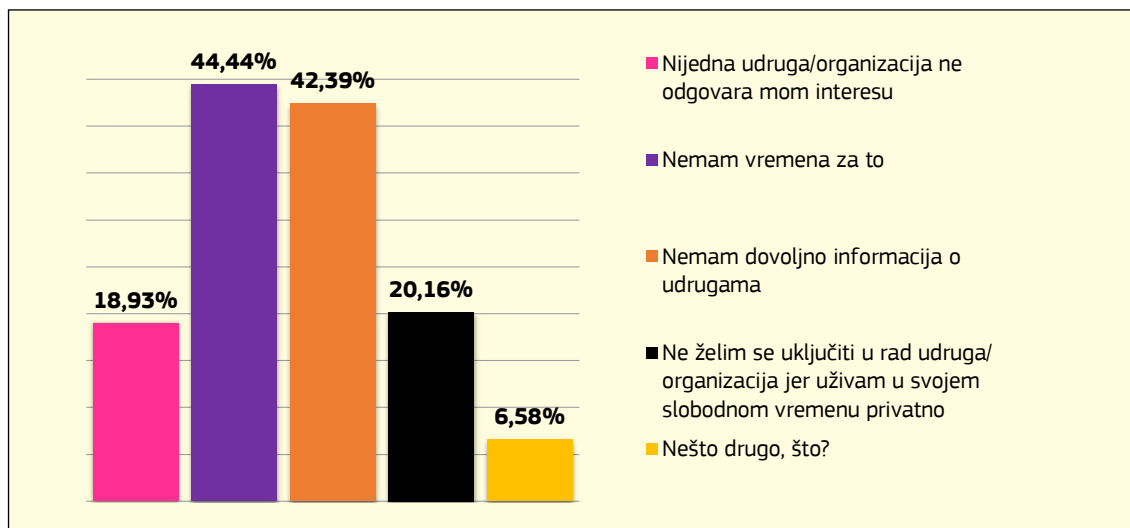

Slika 5. Dostupnost informacija koje se odnose na mlade

Izvore informiranja koje najčešće koriste su⁶:

- 94,75 % - Društvene mreže,
- 64,99 % - Web portali,
- 54,70 % - Usmena predaja (preko prijatelja, poznanika i kolega),
- 24,07 % - Lokalna televizija i radio,
- 11,60 % - Tiskani mediji (novine, letci, brošure),
- 5,91 % - Vjerske organizacije.

Teme koje ih najviše zanimaju su: zabava i druženje te slobodno vrijeme; financijsko upravljanje i pismenost; sport; EU i mladi; zdravlje mladih; obrazovanje mladih u lokalnoj zajednici; kultura; djelovanje u zajednici te volontiranje; mobilnost mladih; sudjelovanje te razvoj politika za mlade i zaštita okoliša. Kroz otvoreno pitanje u anketi mladi smatraju da je potrebno povećati dostupnost informacija o financijama i svim mogućnostima te programa za mlade koji postoje.

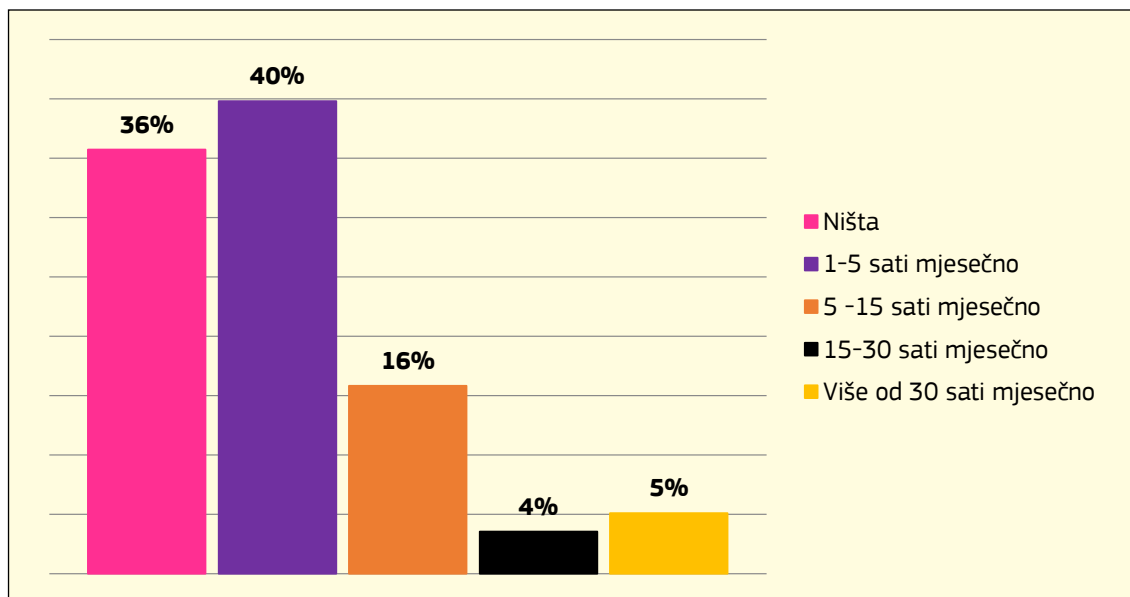
Slika 6. Prikaz postotaka odgovora za razloge ne sudjelovanja mladih

⁶ Moguće više odgovora zbog čega ukupan zbroj postotaka iznosi više od 100%

Sudjelovanje je mladima vrlo bitno. Vidljivo je i kroz prijedloge u anketnom upitniku gdje smatraju da donosioci i provoditelji politika za mlade trebaju „pokazati više interesa za probleme mladih i unaprjeđenje kvalitete njihova života“.

U smislu formalnijeg oblika sudjelovanja, na uzorku od 438 sudionika, 75,57 % odgovara da ne sudjeluje i nije uključeno kroz rad udruga, sportskih klubova ili organiziranih društava koja djeluju na području grada. Kao razloge da ne sudjeluju navode da: nemaju vremena, informacija te da organizacije ne nude aktivnosti koje su im zanimljive, dok 20,16 % navodi da se ne želi uključiti (Slika 6).

S druge strane, sudionici koji su uključeni u rad Udruga (uzorak od 107 sudionika) navode da najviše sudjeluju kao krajnji korisnici, a nakon toga su najzastupljeniji odgovori sudionika koji i sami aktivno djeluju u nevladinim organizacijama ili su čak i zaposleni u istima.

Slika 7. Prikaz učestalosti volontiranja po kategorijama vremena na mjesečnoj razini u proteklih 12 mjeseci

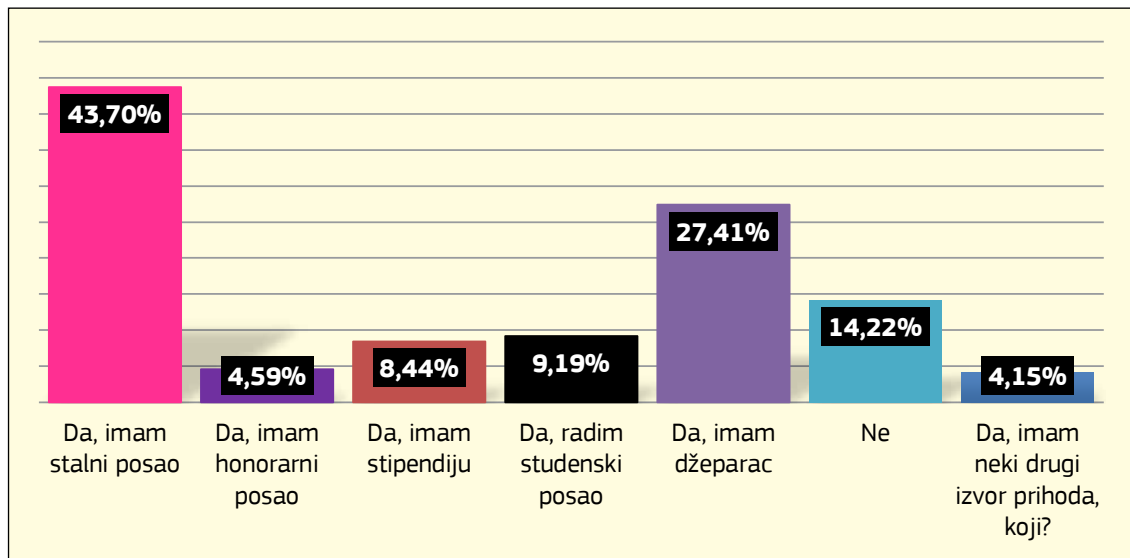
Dodatno, ispitana je i uključenost u volonterske aktivnosti, gdje na uzorku od 194 sudionika koliko je odgovorilo na ovo pitanje, 43,65 % se izjasnilo da volontira. Međutim od tih 194, u proteklih 12 mjeseci 36,08 % nije ništa volontiralo. Detaljniji prikaz uključenosti u volonterske aktivnosti je prikazan na Slici 7.

Kroz anketni upitnik, kao dio istraživačkih pitanja u okviru teme Sudjelovanje, sudionici su ispitani i za vidljivost rada Savjeta mladih Grada Križevaca. Malo manje od 20 % navodi da je upoznato, a na skali od 1 do 10, rad Savjeta ocijenili su ocjenom 5,6. Kroz raspravu ove teme, sudionici World cafe-a predlažu kampanje i osvještavanja o djelovanju Savjeta, ali i prilikama da se mladi više uključe u odluke koje ih se tiču i općenito unaprijede suradnju sa Savjetom. Smatraju da u povezivanju mladih i Savjeta uz kampanje mogu pomoći i Ambasadori mladih te *influenceri*.

2. Zapošljavanje i obrazovanje

U ovom dijelu bit će prikazani identificirani problemi i prijedlozi koji bi mogli unaprijediti položaj mladih grada Križevaca u području formalnog i neformalnog obrazovanja. Dodatno, prikazat će se i ekonomski status, prihodi mladih i mogućnosti osiguravanja kvalitetnijeg ekonomskog standarda za mlade koji se još školuju, kao i za mlade nezaposlene.

Što se tiče organizacije nastave, mladi, odnosno, srednjoškolci navode da je izazovno pod odmorima na vrijeme kupiti užinu i posjeti obrok. Mladi imaju interes o tome koje sve izvannastavne i izvanškolske aktivnosti postoje u gradu. Navode da im se rijetko predstavi što sve ima u školi, a kamoli u gradu od aktivnosti. To posebice vrijedi za učenike koji nisu iz Križevaca i teško mogu saznati informacije u školi o tome što se sve nudi. Predlažu upoznavanje s potencijalnim školama i fakultetima dok su još na nižem stupnju školovanja. Ovako nemaju do kraja jasnu sliku što upisuju.

Slika 8. Prikaz izvora financiranja za sudionike (uzorak od 672)

Vezano za izazove u području obrazovanja, kroz anketni upitnik, mladi navode potrebu za povećanjem kapaciteta i raznolikosti programa, od vrtića, do veće raznolikosti izbora srednjoškolskih i studijskih programa.

U kvalitativnom dijelu istraživanja, ispitani su i načini na koji mladi osiguravaju prihode. Najčešće se financiraju iz stalnog radnog odnosa, dok mlađi navode da imaju džeparac (Slika 8).

Uz način financiranja, sudionici su procijenili i svoj financijski status u odnosu na vršnjake i većina, 58 % ocjenjuje svoj status prosječno, te 25 % ocjenjuje i bolje od prosjeka.

Kao jedna od vrlo važnih tema i tijekom kvalitativnog dijela istraživanja istaknula se upravo financijska samostalnost, ali i pismenost.

Mladi traže prilike za učenički i studentski rad kako bi si osigurali džeparac i dodatne prihode. Kao nepravdu ističu nejasne kriterije i prakse po kojima se neke učeničke prakse financiraju a druge ne. Dodatno, kao oblik podrške od strane grada vide mogućnost stvaranje učeničkih udruženja i zadruga kojim bi se poticao učenički rad.

U kategoriji mladih koji su završili školovanje, ali su nezaposleni, ispitano je da kada bi postojala mogućnost zapošljavanja, koja gradska mjera kao podrška zapošljavanju bi im bila zanimljiva. Najveći dio ne zna, no nakon toga slijede mjere prekvalifikacije te samozapošljavanja, uglavnom mjere koje na razini države provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje.

3. Stanovanje, promet i mobilnost

Mladi u najvećoj mjeri žive s roditeljima, a potom slijedi stanovanje s partnerom/icom ili sami.

Prikazano upućuje na zaključak da od 609 sudionika koji su odgovorili na ova pitanja, oko 65 % živi u obiteljskom prostoru s roditeljima i članovima obitelji. Uzimajući u obzir da je prosječna dob uzorka 22,25 godina, moguće je pretpostaviti da se oko te dobi mladi u Križevcima u većem dijelu ne osamostaljuju.

Ovakvi podaci u skladu su i s nalazima na razini Hrvatske, točnije Europske Unije⁷, gdje je Hrvatska jedna od zemalja članica gdje se mladi najkasnije osamostale i odlaze iz obiteljskog doma, dapače, u prosjeku imaju 33 godine.

Prema istraživanju, jedan od uzroka za kasnije osamostaljivanje vrlo je vjerojatno i nalaz da 52% mladih treba financijsku pomoć u osamostaljivanju.

Dodatno je proširena tema stanovanja s ciljem utvrđivanja kvalitete stana. Mladi u najvećoj mjeri procjenjuju da je stambeni objekt u kojem žive dovoljno velik za njihove i potrebe njihovih ukućana (74 %).

Također, u najvećoj mjeri zadovoljni su sa svime što stambeni objekt u kojem žive nudi (36,56 %). U dijelu gdje su procjenjivali s čime su najmanje zadovoljni, većina navodi to što stambeni objekt nije u njihovom vlasništvu (16,19 %), a potom slijede opremljenost namještajem i kućanskim uređajima (15,36 %), lokacija (15,36 %) te stanje nekretnine (15,53 %).

Uz same uvjete i zadovoljstvo stanovanjem, istraživačko pitanje odnosilo se i na infrastrukturu i okruženje u kojem mladi grada Križevaca žive. Prometna povezanost, opremljenost komunalnom infrastrukturom, zelene površine, dobile su srednju vrijednost ocjene zadovoljstva te u ovom dijelu ima dosta mjesta za napredak.

⁷ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230904-1>

Mladi sve više prepoznaju vrijednost Erasmusa. Uz već spomenute nepravde u financiranju praksi mladi navode i netransparentne i neujednačene vrijednosti u prijavljivanju te odlučivanju sudjelovanja učenika u Erasmusu u školama. Drugi izazov je činjenica da se na Erasmus prijavljuju učitelji/škole koje su osobno voljni/e pisati te prijave, dok druge škole ne nude takve opcije svojim učenicima što također pojačava osjećaj nepravde i zaknutosti. Prilike za Erasmus nude i udruge, no ovdje se događa da puno mladih ne zna za te opcije te se ponovo vidi problem neinformiranosti.

4. Slobodno vrijeme mladih

Tema slobodnog vremena mladima je posebno važna, na što ukazuju i podaci iz kvantitativnog ali kvalitativnog istraživanja. Primjerice, mladi su u izrazili da su im u području informiranja, najvažnije informacije vezano za slobodno vrijeme (uzorak od 455 sudionika; 56,92 %). Na uzorku od 433 mladih, 57 % odgovorilo je da je zadovoljno kako provodi slobodno vrijeme, no 42 % odgovorilo je da nije zadovoljno.

U ukupnom uzorku, najvišu ocjenu na skali od 1 do 5 daju mogućnostima za sport i rekreaciju i to ocjenjuju prosječnom ocjenom – 3,07. Lošije od toga ocjenjuju dostupnost sadržaja za uključivanje mladih te kulturnih sadržaja kao i općenito prostore za druženje

Uzimajući u obzir one koji su naveli da nisu zadovoljni kako provode slobodno vrijeme, ispitali smo i razloge koji bi tome mogli doprinosti. Uz najčešći razlog koji se odnosi na nedostatak vremena (39 %), mladi navode da se ne nalaze u ponudi sadržaja (31 %), a potom da nemaju dovoljno financijskih sredstava za sudjelovanje u istima (21 %).

Vezano za ponudu, kroz otvorena pitanja u upitniku mladi najviše navode sljedeće nedostatke iz područja kulture, zabave i sporta. Mladi izražavaju veliku potrebu za raznovrsnijom ponudom za druženje, što od samih prostora do bogatije ponude usluga. Traže općenito više mjesta za izlaske, kažu da su klubovi prazni, ništa se ne mijenja.

Ključni dionici također prepoznaju da osim knjižnice, gdje su uvijek dobrodošli, imaju aparat za kavu i nije nužno da budu tiho, da im je potrebno da imaju neformalne prostore gdje se mogu družiti, igrati društvene igre i biti spontani i kreativni.

Mladi ističu da, iako bi voljeli da grad ima funkcionalniji i uređeniji bazen, svjesni su kompleksnosti održavanja takvog objekta. Svakako smatraju da je bazen nužnost za građane, s obzirom na klimatske promjene i sve veću potrebu da se stanovnici grada rashlade.

5. Zdravlje i okoliš

U području zdravlja mladih, mladi su prepoznali rizična ponašanja, mentalno zdravlje te neke navike zdravih ponašanja (prehrana i vježbanje). Dodatno, u ovom dijelu obrađene su teme i klimatskih promjena te mogućnosti za mlade, ali i zajednicu da se smanje nepovoljni učinci tih promjena.

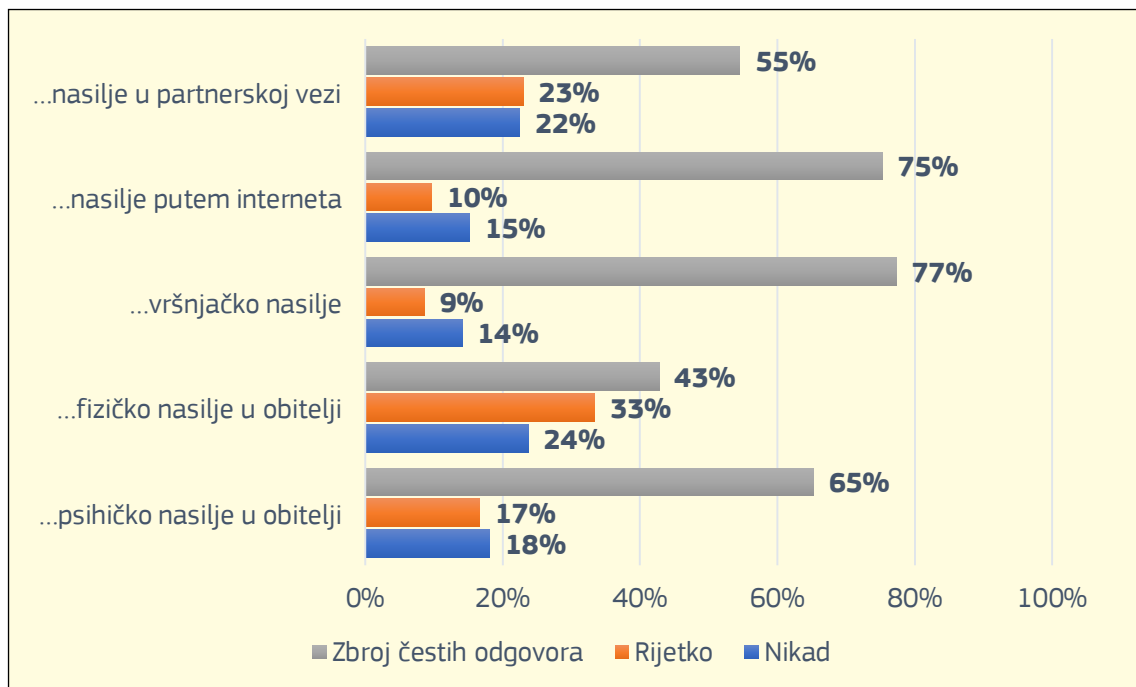
Često se kao rizične čimbenike pojave problema u ponašanju kod mladih uzima i dob početka korištenja nekih od opijata (duhan, alkohol, droge) kod mladih. Radi procjene prisutnosti rizičnih čimbenika za razvoj problema u ponašanju kod mladih ispitali smo ih označe koliko su godina imali kada su prvi puta konzumirali neki od navedenih opijata. Drugim riječima, od 37 % mladih koji su konzumirali marihuanu, prosječna dob iznosi 15,85 godina za početak konzumacije. Vezano za duhan, vidljiv je trend ranijeg početka konzumacije, a posebice za alkohol, koji se onda precrtava u trend redovite konzumacije alkoholnih pića.

Izloženost alkoholu tijekom razvoja mozga može uzrokovati dugoročne emocionalne probleme te teškoće u učenju, planiranju i pamćenju. To može ograničiti sposobnost mlade osobe da ostvari svoj puni potencijal, uključujući školu, učenje ili rad. S druge strane, ovim istraživanjem utvrđen je dio mladih koji nikada nisu konzumirali niti jedan od opijata. Upravo ukazivanjem na podatke koji pokazuju da se ne uključuju svi u takva ponašanja može se utjecati na stav i smanjenje vjerojatnosti rizičnih ponašanja.

Kroz anketni upitnik, mladi također vide važnost pružanja podrške roditeljima kao bi ili kvalitetnija potpora djeci i mladima.

Uz korištenje opijata, rizični čimbenik može biti doživljeno nasilje. Na slici 9. prikazana je procjena mladih za doživljeno nasilje za njihove vršnjake koje poznaju. Obzirom da je skala procjene od 1 – „“ do 6 – „“, radi veće preglednosti, zbrojeni su odgovori za kategorije „dobar dio vremena“, „gotovo stalno“ i „stalno“ te na slici 9 predstavljeni kao „zbroj čestih odgovora“.

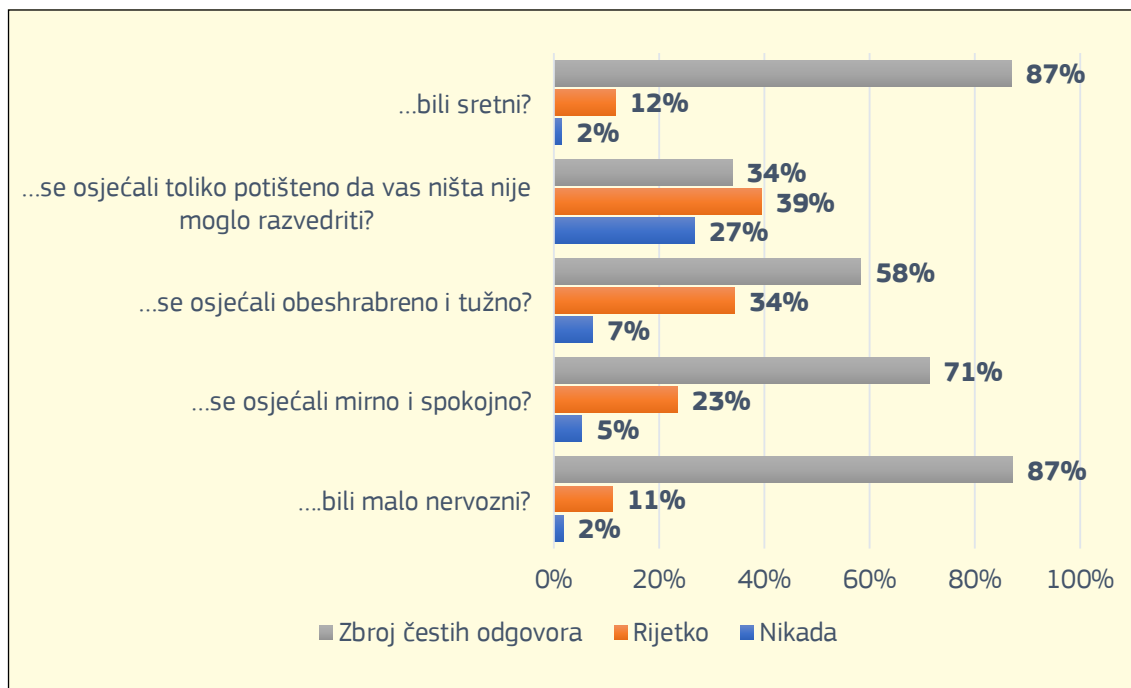
Mladi kroz kvalitativni dio istraživanja su u više grupa spominjali problem nasilja. Kao problem vide visoke stope nasilja, a posebice ih zabrinjava psihičko te partnersko nasilje. Predlažu radionice za roditelje, djecu i mlade kako bi se nasilje preveniralo te općenito traže kvalitetniju podršku žrtvama nasilja.

Slika 9. Procjena mladih (N=397) za doživljeno nasilje za njihove vršnjake koje poznaju. „Zbroj čestih odgovora“ predstavlja zbroj kategorija „dobar dio vremena“, „gotovo stalno“ i „stalno“ radi veće preglednosti.

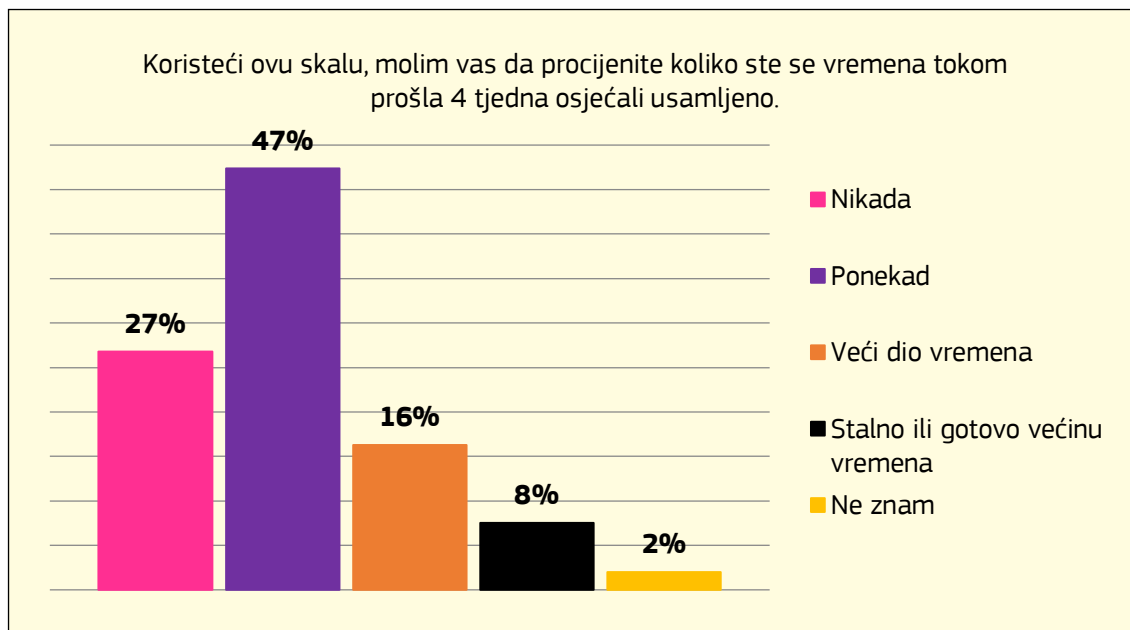
U anketu je uključen kratki upitnik mentalnog zdravlja što omogućuje kvalitetniju procjenu potreba za podrškom mentalnom zdravlju. Kao i za nasilje, obzirom da se radi o skali od 1 – „nikada“ prema 6 – „stalno“, zbrojeni su odgovori „dobar dio vremena, gotovo stalno“ i „stalno“ radi veće preglednosti. Prema slici 10. vidljivo je da 87 % mladih izjavljuje da je najveći dio vremena sretno te da se 71% osjeća uglavnom mirno i spokojno. S druge strane, 58% navodi da su se osjećali obeshrabreno, 34% da su se osjećali toliko potišteno da ih ništa nije moglo razvedriti te 87 % da su bili nervozni. Ove procjene odnose se vrijeme tijekom listopada/ studenog 2023. godine.

S obzirom na COVID 19 koja je uz virusnu pandemiju, na razini EU⁸ ali i širom svijeta uzrokovala i pandemiju usamljenosti, posebice kod mladih, kroz dio vezan za mentalno zdravlje ispitali smo i razine usamljenost mladih Grada Križevaca.

Slika 10. Procjena mini mentalnog statusa mladih (N=397). „Zbroj čestih odgovora“ predstavlja zbroj kategorija „dobar dio vremena“, „gotovo stalno“ i „stalno“ radi veće preglednosti

⁸ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC130751>

Slika 11. Procjena usamljenosti mladih grada Križevaca.

Prema slici 11., može se vidjeti da gotovo 10 % mladih je usamljenost većinu ili gotovo stalno, a čak 16 % ponekad, što bi činilo ukupan postotak od 26% mladih. Usamljenost, rizičan je čimbenik za fizičko zdravlje. Primjerice, opće je poznato i često se u literaturi citira da je usamljenost jednako štetna kao da svaki dan popušite 15 cigareta⁹. Nadalje, rizičan je čimbenik i za mentalno zdravlje, te ovi podaci upućuju na vrijednost stvaranja okruženja, od najranije dobi a koje je usmjereno na osnaživanje i socijalizaciju djece kroz podršku roditeljstvu te stručnjacima koji rade s djecom.

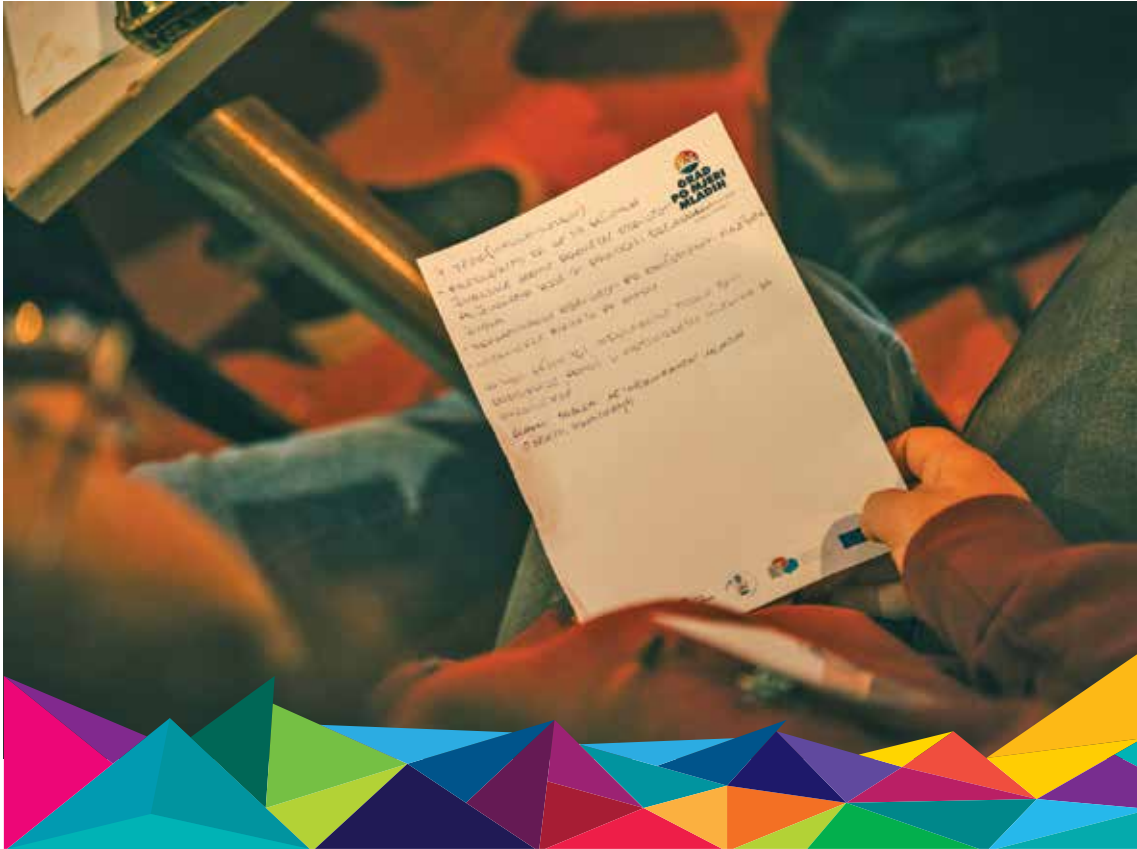
Ispitane su i navike zdrave prehrane i vježbanja te korištenja energetske pića, obzirom da je u trenutku provedbe istraživanja bila aktualna odluka Vlade Republike Hrvatske da zabrani

⁹ Holt-Lunstad & sur., (2015)

prodaju takvih proizvoda mlađima od 18 godina. Mladi prosječnom ocjenom 4 označuju svoju tjelesnu masu što ukazuje na vjerojatno uravnotežen stil prehrane i vježbanja što potvrđuju i odgovori na upravo takva pitanja s prosječnim ocjenama koje se kreću u rasponu od 3,1 do 3,43. Mladima je pitanje tjelesnog zdravlja, kvalitetnog kretanja i vježbanja, sporta, rekreacije te kvalitetne prehrane itekako važno.

Mladi su prepoznali važnost teme klimatskih promjena i učinka na planet. S ciljem smanjenja emisije CO2 te smanjenja zagrijavanja zemlje, predlažu:

- postavljanje solara na javne ustanove te sadnju zelenila na zgrade, uključujući livade na krovove radi pčela i drugih korisnih kukaca, uz činjenicu da hladi zgrade.
- na područjima gdje su ruševine predlažu sadnju drveća i uređenje zelenila što bi također mogla biti volonterska akcija.
- zatvaranje strogog centra i sadnju više drveća i zelenila te postavljanje ulične rasvjete na solare. Općenito traže ozeleniti parkirališta i stvoriti više zelenih površina i parkova.

RADIONICE ZA MLADE

Tijekom trajanja projekta radi prikupljanja detaljnijih informacija o željama i potrebama mladih provedene su i tri radionice za mlade. U fokus grupama sudjelovao je 71 ispitanik. Glavni zaključci sudionika radionica su kako Križevci nemaju dovoljno sadržaja za mlade te bi željeli više mjesta na kojima bi se nudio takav sadržaj. Kroz 5 dana radionica s mladima, moglo se vidjeti da mladi imaju inicijativu, da nisu pasivni i usmjereni samo na digitalne sadržaje te da itekako žele imati zajednicu u kojoj mogu živjeti, biti financijski što manje na teret svojim obiteljima i što prije se osamostaliti.

Stoga nije ni čudo da je nakon slobodnog vremena, druga važna tema su financije, točnije mogućnost pravednijeg plaćanja školskih praksi, prilike za učeničke i studentske poslove, stvaranje zadruga preko kojih bi pružali usluge i osiguravali si sredstva za džeparac te edukaciju i radionice financijske pismenosti. Mladi traže i zdravije izbore za sebe. Predlažu više sportske infrastrukture (biciklističke staze, kuglanu, ženski nogometni klub, rukomet, adrenalinski park i niz drugih sadržaja).

Uz financijsku stabilnost, mladima je potrebno osamostaljivanje u području stanovanja. Od grada traže da olakša kupovinu zemljišta, osigura povoljnije najmove ili kredite, sufinancira režije ili osigura način stanovanja za mlade gdje dijele prostore uz privatne prostore za spavanje.

Mladi sve više prepoznaju ulogu EU i mobilnost koju omogućuje te izražavaju potrebu da se što je moguće više izjednače prilike svih srednjoškolaca da sudjeluju na Erasmusu i sličnim učeničkim razmjenama, da se te razmjene odvijaju na način da se pravedno raspodjeljuju po školama. Povezanost na razini rubnih dijelova grada, okolnih naselja te drugih gradova je nezadovoljavajuća te mladi predlažu da se osigura podrška za gradski prijevoz.

Mladi kažu da im je potrebna podrška da bi bili bolje informirani i time se i više uključivali u aktivnosti na razini grada. S tim na umu, predlažu i susrete s poduzetnicima na širem području županije i regije kako bi se kvalitetnije usmjerili prema potrebama tržišta rada ali i stekli znanja o samozapošljavanju i poduzetništvu.

Svi sudionici radionica su istaknuli kako su Križevci lijep i siguran grad za život, a posebice je sigurnost i lokacija vrijedna mladim obiteljima, te ispitanici svoju budućnost vide u Križevcima. U anketi smo pitali mlade planiraju li u budućnosti živjeti na području grada Križevaca te je gotovo 70% reklo da planira. To je posvećenost gradu, no da bi mogli realizirati svoje potencijale i stvarati zdravu i zadovoljnu zajednicu važno je da su im neke od ključnih potreba zadovoljene.

ZAJEDNIČKI PREDUVJETI

Prilikom sintetiziranja svih potreba i prijedloga, uvidjelo se da se određeni problemi javljaju u svim tematskim područjima ovog Gradskog programa za mlade te su isti definirani kao nužni preduvjeti kako bi se postigli zacrtani ciljevi i kako bi se kvalitetno mogle provesti sve predviđene aktivnosti ovog GPM-a.

Oni obuhvaćaju rješavanje nekoliko temeljnih potreba mladih: *unaprijediti prometnu povezanost, uključiti mlade i umrežiti dionike i aktivno uključivati mlade u sve procese*. Stoga, ciljano se definiraju preduvjeti kroz konkretne aktivnosti na kojima treba raditi kako bi se provedba ovog GPM-a što kvalitetnije i učinkovitije provela.

U nastavku se daje pregled mjera i aktivnosti koje je potrebno provesti kako bi se postigli temeljni preduvjeti za kvalitetnu provedbu GPM-a:

CILJ	AKTIVNOSTI	Nositelj	Indikator	Vrijeme provedbe
Povećati vidljivost informacija o svim aktivnostima, sadržajima, događajima i mogućnostima koje se tiču mladih Grada Križevaca uključivanjem mladih u kreiranje, oglašavanje i provedbu	Redovito ažurirati dio web stranice za mlade Grada Križevaca koja će sadržavati sve aktivnosti, programe, projekte, događaje po tematskim područjima	Grad Križevci	Broj objava	kontinuirano
	Redovno održavati komunikaciju prema mladima i sa mladima putem digitalnih kanala i društvenih mreža	Savjet mladih	Broj objava	kontinuirano
	Promocija rada Savjeta mladih	Savjet mladih	Broj sudionika	kontinuirano
Povećati sudjelovanje mladih na raznim aktivnostima omogućavanjem bolje mobilnosti kroz poboljšanje prometne povezanosti	Uvesti linije javnog gradskog prometa	Grad Križevci	Broj mladih koji se voze javnim gradskim prijevozom	kontinuirano
	Izgrađivati novu i unaprijediti postojeću biciklističku infrastrukturu unutar grada i prigradskih naselja	Križevci	Broj biciklističkih staza, broj km izgrađenih biciklističkih staza	kontinuirano
Redovnom dvosmjernom komunikacijom s mladima ispitivati njihove potrebe te sukladno rezultatima kreirati sadržaje za mlade i načine rada s mladima	Provoditi evaluacije programa za mlade koji se financiraju i provode na način da mladi budu uključeni u taj proces	Svi provoditelji programa	Broj evaluiranih programa, broj evaluacija	kontinuirano
Monitoriranjem doprinijeti kvalitetnoj provedbi GPM-a	Izrada godišnjeg Akcijskog plana provedbe GPM-a	Grad Križevci	Izrađen Akcijski plan provedbe za svaku godinu	kontinuirano
	Provedba revizije provedbe aktivnosti iz GPM-a u prethodnoj godini i izrada Izvještaja o provedbi te preporuka za daljnju provedbu	Grad Križevci	Izrađena revizija provedbe GPM-a	kontinuirano

CILJEVI I AKTIVNOSTI

1. Obrazovanje mladih i rad s mladima

Obrazovanje obuhvaća veliko područje djelovanja koje uključuje mlade osobe. Pravo na obrazovanje jedno je od temeljnih ljudskih prava te je u skladu s time važno da zajednica na različite načine unaprjeđuje obrazovanje mladih. Kroz formalno i neformalno obrazovanje pripremamo mlade osobe na aktivno sudjelovanje u društvu, osim profesionalnih kompetencija kroz obrazovanje se stječu socijalne i brojne druge vještine koje doprinose razvoju djeteta i mlade, a kasnije i odrasle osobe. U Križevcima se formalno obrazovanje odvija u dvije osnovne škole i tri srednje škole te u Glazbenoj školi Alberta Štrige Križevci.

1. Obrazovanje mladih i rad s mladima

CILJEVI	Osiguravanje uvjeta za kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje mladih
	Razvijanje kompetencija potrebnih za snalaženje na tržištu rada
AKTIVNOSTI	1.1) Stipendiranje studenata koji se obrazuju za deficitarna zanimanja
	1.2) Pružanje podrške udrugama, pojedincima i institucijama koje provode programe neformalnog obrazovanja
	1.3.) Podrška promoviranju izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti – izrada kataloga ponuda
	1.4.) Poticanje izvrsnosti mladih - isplata novčanih nagrada odličašima srednjih škola i onima plasiranima među prva tri mjesta na državnim natjecanjima, susretima i smotrama i mentorima tih učenika
	1.5.) Potpora održavanju državne mature
	1.6.) Potpora održavanju građanskog odgoja u osnovnim školama
	1.7.) Podrška organizaciji sajma studija
	1.8.) Unapređivanje rada s mladima suradnjom organizacija civilnog društva i donositelja odluka
INDIKATORI	broj stipendiranih učenika, broj ostvarenih programa neformalnog obrazovanja, izrađen katalog ponude, broj objava o izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti, broj dodijeljenih novčanih potpora srednjoškolaca i najbolje plasiranima, broj korisnika aplikacije za državnu maturu, broj učenika koji pohađaju građanski odgoj, broj nastavnika/mentora koji predaju građanski odgoj, broj sudionika sajma studija, broj održanih sastanaka
NOSITELJ	Grad Križevci
SURADNICI	obrazovne institucije s područja Križevaca, HZZ PU Križevci, Pučko otvoreno učilište, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci, Savjet mladih Grada Križevaca
FINANCIRANJE	Proračun Grada Križevaca
ROK	kontinuirano

2. Participacija mladih u društvu i informiranje

Mladi predstavljaju zasebnu društvenu grupu kojoj je potrebna integracija u društvo, što predstavlja izazov obzirom da su mladi heterogena skupina s različitim željama i potrebama. Niska razina sudjelovanja mladih u različitim sferama života od lokalne do europske razine dovela je do postavljanja cilja EU strategije za mlade usmjerenog na poticanje sudjelovanja mladih u društvu u smislu osnaživanja mladih za demokratsko sudjelovanje. Ako to spustimo na lokalnu razinu uviđamo jednak izazov. Mladi u Križevcima svjesni su aktivne manjine i pasivne većine no to objašnjavaju niskom razinom informiranosti koja se često navodi kao preduvjet sudjelovanja. Mladima je nužna primjerena razina informiranosti o njihovim pravima i

mogućnostima te o programima i uslugama koje im se nude. Aktivan građanin nije samo status nego i uloga što znači kontinuirano sudjelovanje u životu zajednice kroz njeno osmišljavanje i kreiranje. Sudjelovanje u zajednici podrazumijeva niz mogućnosti i načina kroz različite aktivnosti i inicijative putem formalnih oblika udruživanja poput organizacija civilnog društva ili neformalnih inicijativa koje, opet, nastaju kao odgovor na određeni problem. Civilno društvo je izuzetno bitan segment razvoja aktivnih građana jer kroz njihovo djelovanje mladi se vježbaju za preuzimanje i prakticiranje uloge aktivnog građanina u različitim segmentima društvenog života. Volontiranje je izuzetno dobar alat za uključivanje mladih u aktivno sudjelovanje. Mladi prepoznaju važnost volontiranja, ali još uvijek ga vide kao aktivnost s ciljem pomoći drugima ili rješavanje nekog problema u zajednici, a manje kao priliku za usavršavanjem, stjecanjem kompetencija i razvijanjem tzv. mekih i transverzalnih vještina. Iako većina mladih želi volontirati, nisu dovoljno informirani gdje i kako se uključiti u volonterske aktivnosti, a dio njih volontiranje percipira kao besplatni rad.

Savjet mladih je savjetodavno tijelo sastavljeno od mladih osoba čija je funkcija savjetovanje Gradskog vijeća. Većina mladih nije čula za Savjet mladih, a i oni koji jesu ne znaju koja je uloga Savjeta mladih niti što rade. Sudjelovanje Savjeta mladih u cijelom procesu izrade politika za mlade, provedbu i praćenje ocjenjuje se vrlo važnim no potrebno je povećati vidljivost Savjeta mladih, ali i informirati i educirati mlade kao i osobe koje rade s mladima o njihovoj ulozi u zajednici.

2. Participacija mladih u društvu i informiranje

CILJEVI	Olakšati mladima pristup informacijama
	Jačanje participacije mladih kroz aktivno uključivanje
	Poticanje i razvijanje sustava potpore udrugama koje rade s mladima
AKTIVNOSTI	2.1) Pokrenuti Podcast mladih – Savjet mladih Grada Križevaca
	2.2) Organizacija hackatona – Savjet mladih Grada Križevaca
	2.3.) Informiranje i poticanje mladih na uključivanje u rad organizacija civilnog društva - osigurati uvjete za veću prisutnost udruga u srednjim školama
	2.4.) Motiviranje škola za osiguranje informacije o mogućnostima dostupnima u lokalnoj zajednici - Uvođenje oglasne knjige na satu razrednika – prenošenje informacija
	2.5.) Poticanje i uključivanje mladih u volonterske aktivnosti
	2.6.) Poticanje rada Savjeta mladih
	2.7.) Jačanje participacije mladih kroz aktivno uključivanje u aktivnostima svih dionika
	2.8.) Deznirani dio za mlade na internetskoj stranici Grada Križevaca – redovito ažurirati informacije
INDIKATORI	pokrenut podcast mladih, broj održanih podcasta, broj sudionika hackatona, broj udruga u školama, broj informiranih razrednih odjela, broj mladih uključenih u volonterske aktivnosti, broj mladih koji su ostvarili dodatne bodove na javnom natječaju za stipendije, broj objava na službenim stranicama i društvenim mrežama Savjeta mladih, stvorena kampanja za promicanje rada Savjeta mladih, broj sudionika akcija, broj objava na stranici Grada u dijelu za mlade
NOSITELJ	Grad Križevci
SURADNICI	obrazovne institucije s područja Križevaca, Savjet mladih Grada Križevaca, udruge koje rade s mladima za mlade
FINANCIRANJE	Proračun Grada Križevaca, Koprivničko – križevačke županije, državni proračun, EU fondovi
ROK	kontinuirano

3. Zapošljavanje i poduzetništvo

Jedan od ključnih faktora za razvoj i napredak tržišta rada su upravo mladi, bili oni zaposleni ili poduzetnici ili su tek zakoračili u svijet tržišta rada. Njihova uključenost u tržište rada preduvjet je za kvalitetnu integraciju u društvo i osamostaljivanja. Mladi se suočavaju s visokim stopama nezaposlenosti mladih, nesigurnim i izrabljivačkim radnim uvjetima, kao i diskriminacijom na tržištu rada i na radnom mjestu. Mladi se ne mogu u potpunosti integrirati u tržište rada zbog nedostatka informacija i odgovarajućih vještina za buduće zapošljavanje. Potrebno je stoga poduzeti mjere kako bi se osiguralo kvalitetno zapošljavanje za sve.¹⁰

Zbog navedenog, ovo poglavlje bavi se tematikom zapošljavanja i poduzetništva mladih.

Zbog preklapanja mjera za poduzetništvo na državnoj i lokalnoj razini, stoga je potrebno koordinirati mjere s drugim razinama vlasti i jasno odrediti učinak i ciljeve financijskih potpora. Osim toga, potrebno je razmotriti moguće olakšice na lokalnoj razini kod pokretanja poslovanja, novih investicija i zapošljavanja. Potreba je za boljom promocijom i privlačenjem investitora koji bi izgradili veće proizvodne ili prerađivačke pogone na području Gospodarske zone Gornji Čret te povezivanjem ponude i potražnje radne snage.

¹⁰ strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019.–2027., dostupno na https://publications.europa.eu/resource/cellar/da3b81f3-029b-11e9-adde-01aa75ed71a1.0010.03/DOC_1

3. Zapošljavanje i poduzetništvo

CILJEVI	Olakšati mladima pristup tržištu rada i jačati konkurentnost mladih na tržištu rada
	Poticati samozapošljavanje i poduzetništvo mladih
AKTIVNOSTI	3.1.) Podrška predstavljanju križevačkih srednjih škola i zanimanja
	3.2.) Informiranje mladih o tržištu rada i razvoju poduzetničkih kompetencija mladih
	3.3.) Podrška održavanju radionica o aktivnim mjerama zapošljavanja HZZ-a
	3.4.) Organizacija radionice za poticanje financijske pismenosti
	3.5.) Poticanje projekata i programa organizacija civilnog društva koji su usmjereni na razvoj kompetencija mladih za tržište rada
	3.5.) Potpora samozapošljavanju i poduzetničkim inicijativama mladih - osiguranje prostora za co-working i prostora za mirko inkubator u Razvojnom centru i tehnološkom parku
3.6.) Razvoj poduzetničke infrastrukture – poslovnih zona	
INDIKATORI	broj održanih predstavljanja škola, broj informiranih mladih, broj objava o tržištu rada, broj održanih radionica, održana radionica financijske pismenosti mladih, broj sufinanciranih i provedenih projekata, broj udruga provoditelja, broj korisnika, broj korisnika co-working prostora, broj novih poduzetnika u poslovnim zonama
NOSITELJ	Grad Križevci, Hrvatski zavod za zapošljavanje, PU Križevci
SURADNICI	obrazovne institucije s područja Križevaca, Savjet mladih Grada Križevaca, CISOK, udruge, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, PORA- razvojna agencija Koprivničko - županije
FINANCIRANJE	Proračun Grada Križevaca, Koprivničko – križevačke županije, državni proračun, EU fondovi
ROK	kontinuirano

4. Stanovanje, promet i mobilnost

Većina mladih osoba nema riješeno stambeno pitanje u vidu vlastite nekretnine – mlađe osobe žive sa svojim roditeljima, u iznajmljenom stanu ili domu ukoliko su u sustavu obrazovanja, a ukoliko su izašli iz sustava obrazovanja često žive i dalje sa svojim roditeljima, u drugom krilu/katu kuće, te nešto rjeđe u najmu. Ovakvi podaci u skladu su i s nalazima na razini Hrvatske, točnije Europske Unije¹¹, gdje je Hrvatska jedna od zemalja članica gdje se mladi najkasnije osamostale i odlaze iz obiteljskog doma, dapače, u prosjeku imaju 33 godine. Najam stambenog prostora donekle je problematičan jer mladi smatraju da nisu usklađene cijena najma i ponuda te da je zbog većeg broja učeničke i studentske populacije cijena najma podignuta, a ponuda smanjena. Sam proces osamostaljivanja kroz kupovinu vlastite nekretnine smatraju vrlo teško izvedivim bez adekvatne institucionalne potpore države/jedinice lokalne samouprave.

Što se tiče javne infrastrukture, najveći interes mladih je kod osiguravanja uvjeta za pomoć mladim obiteljima s djecom (povećanje broja dostupnih mjesta u dječjim vrtićima), prometne povezanosti i prometne infrastrukture te okoliša. Mladi navode nedostatak javnog gradskog prijevoza za sudjelovanje u aktivnostima koje bi pridonijele stvaranju radnih navika, radu u timu, isticanju u pojedinim aktivnostima, te ostalim projektima u kojima mogu dati svoj značajni doprinos, a da pritom njihova udaljenost te dodatne obaveze nakon edukacije ne budu prepreka za bavljenje određenom aktivnošću. Kako bi doskočio rješavanju ovog problema koji se ne tiče samo mladih, već svih građana, Grad Križevci pokrenuo je proces izrade studije za uvođenje javnog gradskog prijevoza kako bi svim građanima omogućio jednostavan pristup svim resursima i uslugama koje grad pruža.

Što se tiče mobilnosti mladih, potrebno je mlade dodatno educirati i upoznati ih s mogućnostima koje im se razmjenom nude, a odnose se na neformalno obrazovanje upoznavanjem novih kultura i tradicije, unapređivanjem znanja stranih jezika i drugih kompetencija značajnih za tržište rada, jačanjem društvenih vrijednosti i slično. Podizanje svijesti o mobilnosti općenito, kao i mobilnosti radne snage te doprinos koji ima u zapošljavanju, gospodarstvu, obrazovanju i drugim važnim područjima za mlade.

¹¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230904-1>

4. Stanovanje, promet i mobilnost

CILJEVI	Stvoriti preuvjete za osamostaljivanje mladih
	Poticati mlade na sudjelovanje u programima mobilnosti mladih
AKTIVNOSTI	4.1.) Osiguravanje mehanizama pomoći mladim obiteljima - Povećati broj dostupnih mjesta u dječjim vrtićima u skladu sa potrebama – ulaganje u infrastrukturu predškolskog odgoja i obrazovanja
	4.2.) Uspostava modela zadružnog stanovanja – osigurati prostor za buduću zadrugu - osigurati zgradu i financijska sredstva za obnovu vanjske ovojnice i krovišta
	4.3.) Potpora mladima za izgradnju prve nekretnine – umanjene komunalnog doprinosa (za: - 10% za zajednicu bez djece, - 20 % za zajednicu s jednim djetetom, - 30 % za zajednicu s dvoje djece i – 40 % za zajednicu s troje ili više djece
	4.4.) Sufinanciranje troškova najma - stanovanja mladim obiteljima i mladima - <i>prijava na javni poziv Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade za dodjelu financijske potpore</i>
	4.5.) Osigurati veću prometnu mobilnost mladih – uspostava javnog prijevoza u Gradu, jačanje informacija o javnim linijama međuzupanijskog prijevoza
	4.6.) Poboljšanje biciklističke infrastrukture
	4.7.) Sufinanciranje cijene mjesečne karte za prijevoz autobusom učenicima srednjih škola i studentima
	4.8.) Informiranje mladih o programima mobilnosti
INDIKATORI	broj projekata i programa pomoći mladim obiteljima, broj djece sa smanjenom participacijom u cijeni boravka u vrtiću godišnje, ukupan broj mjesta u vrtićima, uspostavljen prostor za stambenu zadrugu, broj ostvarenih potpora za izgradnju prve nekretnine, prijava na javni poziv i rezultati prijave, uspostavljen javni prijevoz, broj autobusnih linija, broj izgrađenih i obnovljenih biciklističkih staza, broj korisnika kojima se sufinancira prijevoz autobusom, broj objava o programima mobilnosti, broj održanih informativnih događanja
NOSITELJ	Grad Križevci
SURADNICI	obrazovne institucije s područja Križevaca, Savjet mladih Grada Križevaca, udruge, Središnji državni ured za demografiju i mlade
FINANCIRANJE	Proračun Grada Križevaca, Koprivničko – križevačke županije, državni proračun, EU fondovi
ROK	kontinuirano

5. Slobodno vrijeme mladih i kultura

O pojmovnom određenju slobodnog vremena postoje različita mišljenja. Za neke je ono vrijeme koje pojedinac ima na raspolaganju bez ikakve obveze. Prema drugima slobodno je vrijeme prilika za ostvarenje čovjekove slobode i osobnog razvoja. Neki upozoravaju na opasnost kada se slobodno vrijeme svede na pasivno korištenje raznolikih sadržaja koji se nude. Danas nije problem kako doći do slobodnog vremena, već kako ga ispuniti. Mladom čovjeku slobodno vrijeme znači i široku mogućnost za razvoj i provjeru svojih sposobnosti; u njemu on otkriva svoje interese i sklonosti, upoznaje sebe i druge, slobodno uređuje i razvija odnose prema drugima, prema sebi, prema sredini, na svojevrsan način upoznaje i razvija svoje potrebe, upoznaje i mijenja okolnosti, naročito za potvrđivanje i učvršćivanje svoga slobodnog vremena. (Rosić, 2005).

Tema slobodnog vremena mladima je posebno važna, na što ukazuju i podaci prikupljeni istraživanjem potreba mladih u Križevcima. Mladi su u izrazili da su im u području informiranja, najvažnije informacije vezano za slobodno vrijeme. U ukupnom uzorku, najvišu ocjenu na skali od 1 do 5 daju mogućnostima za sport i rekreaciju i to ocjenjuju prosječnom ocjenom – 3,07. Lošije od toga ocjenjuju dostupnost sadržaja za uključivanje mladih te kulturnih sadržaja kao i općenito prostore za druženje.

Vezano za ponudu sadržaja, kroz otvorena pitanja u upitniku mladi najviše navode nedostatke iz područja kulture, zabave i sporta. Mladi izražavaju veliku potrebu za raznovrsnijom ponudom za druženje, što od samih prostora do bogatije ponude usluga.

5. Slobodno vrijeme mladih i kultura

CILJEVI	Poboljšati kvalitetu života mladih kroz kulturu
	Uključiti veći broj mladih u sportske aktivnosti
	Omogućiti aktivno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih
AKTIVNOSTI	5.1.) Razvijanje svijesti mladih o pripadnosti lokalnoj kulturnoj zajednici - kontinuirano voditi kalendar događanja za mlade, poticati projekte obrazovnih institucija i udruga u kulturi koji se bave promocijom kulture i kreativnim aktivnostima
	5.2.) Osnaživanje institucionalne i nezavisne kulturne scene - Organizacijski i financijski podržavati aktivnosti kulture, dodijeliti prostore udrugama, inicijativama i ostalim kreatorima kulturnih sadržaja koji djeluju u skladu s definiranim kriterijima za korištenje prostora i provedbu programa
	5.3.) Ojačati suradnju Grada, ustanova u kulturi, organizacija civilnog društva i ostalih institucija u području nezavisne kulture
	5.4.) Poboljšanje kulturnih sadržaja
	5.5.) Osigurati uvjete za neformalni prostor za druženje kroz dnevni boravak za mlade
	5.6.) Ulaganje u sportsku infrastrukturu
	5.7.) Poticanje uključivanja mladih u aktivnosti sportskih klubova i udruga
	5.8.) Pružanje podrške u osnivanju ženskog nogometnog kluba
	5.9.) Poticanje interesa kod mladih za znanost, istraživanje i razvoj kroz programe sudjelovanja na znanstveno-istraživačkim projektima
INDIKATORI	broj projekata i programa institucija i udruga, broj korisnika programa i projekata, broj održanih sastanaka s ustanovama u kulturi i organizacijama civilnih društva, broj novih kulturnih sadržaja, osigurani uvjeti za neformalni prostor za druženje mladih, broj podržanih aktivnosti sportskih klubova i udruga, broj financiranih aktivnosti sportskih klubova i udruga, broj obnovljenih i novoizgrađenih objekata sportske infrastrukture, osnovan ženski nogometni klub, broj sufinanciranih i provedenih projekata u znanstveno-istraživačkom području
NOSITELJ	Grad Križevci
SURADNICI	obrazovne institucije s područja Križevaca, Savjet mladih Grada Križevaca, udruge, ustanove u kulturi na području Križevaca, sportski klubovi
FINANCIRANJE	Proračun Grada Križevaca, državni proračun
ROK	kontinuirano

6. Zdravlje mladih i socijalna uključenost

Za mlade, a posebno mlade koji su u različitim oblicima rizika, korona kriza je donijela ozbiljne posljedice u različitim područjima poput: pogoršanje mentalnog zdravlja mladih, narušeno tjelesno zdravlje mladih, smanjeno bavljenje sportom, povećano provođenje vremena online i dr. Uz mentalno zdravlje iznimno je važno u obzir uzeti i druge aspekte zdravlja jer zdravlje je u konačnici stanje potpunog fizičkog, psihičkog i socijalnog blagostanja. Iako je na području Grada Križevaca institucijski dobro organizirana zdravstvena zaštita školske djece, studenata i mladih, potrebno je ulagati u društveni nad standard socijalnih usluga za mlade, ali i društvenih sadržaja koji će doprinijeti bolje fizičkom i mentalnom zdravlju mladih. Zdravstvena zaštita u Republici Hrvatskoj u nadležnosti je jedinica područne (regionalne) samouprave - županija te Grad Križevci nema izravan utjecaj na organizaciju i funkcioniranje primarne zdravstvene zaštite na svome području, kao ni na dostupnost zdravstvenih specijalista. Međutim, s obzirom na važnost zdravlja za život pojedinca i društva, trendove ubrzanog načina života i starenja stanovništva, osiguranje kvalitetne zdravstvene zaštite za sve građane od strateškog je interesa za Grad Križevce. Stoga je cilj uspostavljanje čvršće suradnje s Koprivničko-križevačkom županijom i njenim institucijama u području zdravstva te pružanje dodatne potpore zdravstvenom sustavu i zdravstvenim djelatnostima na području Grada Križevaca radi osiguranja kvalitetnije i dostupnije zdravstvene zaštite građanima Križevaca. Svjesni problema s nedostatkom doktora medicine specijalista ginekologije i pedijatrije Grad Križevci uveo je poticajnu naknadu kako bi motivirali liječnike specijaliste da dođu raditi u Križevce.

6. Zdravlje mladih i socijalna uključenost

CILJEVI	Omogućiti bolji pristup mladima po pitanju zdravlja
	Unaprijediti socijalno uključivanje mladih iz marginaliziranih skupina
	Poticati zdrave stilove života mladih
AKTIVNOSTI	6.1.) Provođenje kampanja o mentalnom zdravlju mladih, zdravstvenoj zaštiti i reproduktivnom zdravlju
	6.2.) Jačanje međusektorske suradnje u području zdravlja i socijalne skrbi - potpora programima i djelovanju udruga iz područja zdravstva
	6.3.) Osiguranje poticajne naknade za liječnike specijaliste
	6.4.) Educirati mlade o važnosti zdrave prehrane – edukacije s nutricionistima
	6.5.) Provedba sufinanciranja potpomognute oplodnje parovima
	6.6.) Povećanje dostupnosti informacija o postojećim preventivnim programima i aktivnostima
	6.7.) Omogućavanje nesmetanog pristupa i kretanja mladim osobama s invaliditetom, osobito u području pristupa mjestima zaposlenja, obrazovanja i drugim područjima socijalnog osnaživanja i integracije – arhitektonski prilagoditi prostore osobama s invaliditetom
	6.8.) Pružanje potpore organizacijama civilnog društva i ustanovama u provedbi aktivnosti usmjerenih na osnaživanje mladih i povećanje socijalne uključenosti
	6.9.) Pružanje podrške organizaciji „malih ekoloških akcija“ osnovnih i srednjih škola
INDIKATORI	broj podržanih kampanja, broj dodijeljenih potpora, broj dodijeljenih potpora liječnicima specijalistima, broj održanih edukacija, broj sudionika edukacije, broj dodijeljenih potpora parovima, broj objava o preventivnim programima i aktivnostima, broj prilagođenih prostora osobama s invaliditetom, broj dodijeljenih potpora organizacijama civilnog društva i ustanovama, broj održanih akcija
NOSITELJ	Grad Križevci
SURADNICI	obrazovne institucije s područja Križevaca, Savjet mladih Grada Križevaca, udruge, ustanove u kulturi na području Križevaca, Dom zdravlja Koprivničko – Križevačke županije, Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-Križevačke županije
FINANCIRANJE	Proračun Grada Križevaca
ROK	kontinuirano

IMPRESSUM

Nakladnik:
Grad Križevci, 2024.

Za nakladnika:
Mario Rajn, gradonačelnik

Program izradila:

Radna skupina za izradu Gradskog programa za mlade Grada Križevaca u sastavu:

1. **Ana - Maria Rešetar** - Pučko otvoreno učilište Križevci
2. **Tea Hatadi** - Gradski muzej Križevci
3. **Mirjana Hanžeković** - Dom zdravlja Koprivničko – križevačke županije
4. **Sanja Batinjan** - Udruga "HERA" Križevci - za zaštitu i promicanje ljudskih prava
5. **Darinka Šimunčić** - Zajednica športskih udruga Križevci
6. **Dijana Čeh** - Udruga K.V.A.R.K.
7. **Lara Majnarić** - Hrvatski zavod za zapošljavanje, PU Križevci
8. **Ana Zrinski** - PU Koprivničko – križevačka, Policijska postaja Križevci
9. **Matea Habuš** - Veleučilište u Križevcima
10. **Silvija Kudeljnjak** - Udruga P.O.I.N.T.
11. **Vedrana Šoštarčić** - Hrvatski zavod za socijalni rad, Područni ured Križevci
12. **Tamara Vrhovec** - Srednja škola „Ivan Seljanec“ Križevci
13. **Anamarija Vinković** i **Maja Augustinčić Arsenović** - Srednja gospodarska škola Križevci
14. **Mirela Babić** - Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkog Križevci
15. **Marina Srbljinović** - Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

16. **Članice i članovi Savjeta mladih Grada Križevaca**
17. **Ana Santo i Paula Vrhovčić** - *predstavnice partnera, Centra za mlade Križevci*
18. **Sandro Novosel**, *pročelnik* i **Dragutin Andrić**, *službenik* – Grad Križevci
19. **Andrej Dundović** - *Astronomsko društvo Perzeidi*
20. **Martina Car** – *Gradsko društvo crvenog Križa Križevci*
21. **Ella Lučki** - *Udruga Križevačke mažoretkinje*
22. **Sanja Čavić** – *Grad Križevci, voditeljica projekta*

Grafičko oblikovanje, priprema za tisak:

Anart design, Križevci

Tisak:

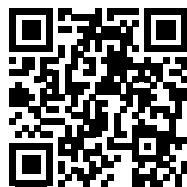
Anart design, Križevci

Naklada:

400 primjeraka

Ovaj program materijalni je rezultat projekta “Grad po mjeri mladih – Gradski program za mlade Grada Križevaca” koji je sufinanciran sredstvima programa Europske unije Erasmus+. Projekt je proveo Grad Križevci u partnerstvu s Centrom za mlade Križevci od 1. lipnja 2023 do 31. svibnja 2024. godine.

Ova je publikacija ostvarena uz financijsku potporu Europske unije. Ona izražava isključivo stajalište njenih autora ne moraju se podudarati sa stavovima Europske unije ili Agencije za mobilnost i programe Europske unije. Ni Europska unija ni tijelo koje dodjeljuje bespovratna sredstva ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Ova je publikacija ostvarena uz financijsku potporu Europske unije. Ona izražava isključivo stajalište njenih autora ne moraju se podudarati sa stavovima Europske unije ili Agencije za mobilnost i programe Europske unije. Ni Europska unija ni tijelo koje dodjeljuje bespovratna sredstva ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Erasmus+
Obogaćuje živote, širi vidike.

Projekt je financiran sredstvima Europske unije kroz Erasmus+ program.